

Tudományos békekonferencia Szegeden

Az Országos Béketanács Tudományos Bizottsága, a szegedi felsőfokú oktatási intézmények és a Hazafias Népfőnt Szeged városi bizottsága hétfőn tudományos békekonferenciát rendezett Szegeden a központi egyetemi épület aulájában.

A tanácskozás elnökségében foglalt helyet Szakasits Árpád, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, az Országos Béketanács elnöke, dr. Ortutay Gyula akadémikus, a Hazafias Népfőnt főtitkára, Siklós János, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára, a Hazafias Népfőnt megyei bizottságának alelnöke, dr. Szádeczky-Kardoss Elemér akadémikus, az Országos Béketanács tudományos bizottságának alelnöke, dr. Benedek Jenő, a Magyar Jogász Szövetség főtitkára, V. P. Komiszarenko akadémikus, az Ukrán Béketanács elnöke, az Össz-szövetségi Endokrinológiai Bizottság elnöke, dr. Georg Fuchs bécsi egyetemi tanár, röntgenológus, az Osztrák Hiroshima Bizottság tagja.

A konferencia résztvevőinek sorában ott volt A. M. Cimberova, a Leningrádi Béketanács alelnöke, valamint közéletünk több képviselője, Szilágyi Júlia, a Csongrád megyei párt-végrehajtóbizottság tagja, megyei pártbizottsági osztályvezető, Balogh István, a szegedi városi párt-végrehajtóbizottság tagja, a pártbizottság osztályvezetője, Katona Sándor, a Hazafias Népfőnt megyei bizottságának titkára, országgyűlési képviselő, Lacsán Mihályné országgyűlési képviselő, Petri Gábor egyetemi tanár, országgyűlési képviselő, Hantos Mihály, a Csongrád megyei tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese, Papp Gyula, a Szeged városi tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese, Juhász József, az SZMT vezető titkára, Hofgesang Péter, a Hazafias Népfőnt Szeged városi bizottságának titkára, valamint a szegedi felsőoktatási intézmények vezetői, a művészeti élet néhány meghívott képviselője és több műszaki szakember. A tanácskozáson mintegy kétszáz tudós, kutató, orvos vett részt. Ott voltak Bács-Kiskun és Szolnok megye tudományos dolgozóinak küldöttei is.

ANTALFFY GYÖRGY:

Az értelmiség szerepe a békemozgalomban

A megjelenteket dr. Antalffy György egyetemi tanár, a József Attila Tudományegyetem rektora köszöntötte. Az értelmiség szerepe a békemozgalomban című bevezető előadásában hangzott, hogy alig fél évszázad alatt a világ fizikai és szellemi képe alaposan megváltozott. Az ember kezében olyan nagymennyiségű energia sűrűsödött, amellyel szinte az egész földi életet akár egy mozdulattal megsemmisítheti. E szörnyű veszély felismerése készítette kelet és nyugat kommunisztáinak és nem kommunisztáinak millióit, hogy tiltakozó szavukat felemléjék a kapitalista államok fegyverkezési hajszájára, egy esetleges világszerte háború kirombantása ellen.

Egyebek között kifejtette, hogy a háborúval szemben az SZKP XXII. kongresszusa a munka mindent legyőző optimizmusát szegezte szem-

be. A világméretű békemozgalom jelentősége abban áll, hogy az építésnek, a béke megvédésének ezt a programját segíti. A békemozgalom résztvevői készek arra, hogy a pusztító szándékok a jónak és meggyőző erejével megfékezzék, s azért dolgoznak, hogy a tudomány eredményei az emberiség javát szolgálják. Néhány hónappal ezelőtt Szentgyörgyi Albert a szegedi egyetem volt professzora több száz amerikai tudós előtt drámai felszólalásban beszélt a tudomány és a tudósok felelősségéről a béke biztosításában. A felelősségnek ez az érteke egyre inkább terjed a nyugati tudósok között is.

A mi legjobb tudásainkat a marxizmus-leninizmus eszmevilága vezeti s ez a tudomány a béke tudománya, mert a munkát, az építést, az emberi boldogságot szolgálja.

SZAKASITS ÁRPÁD:

Hozzájárulás a béke megvédéséhez

Szakasits Árpád, az MSZMP Központi Bizottsága, a Hazafias Népfőnt Országos Elnöksége, az Országos Béketanács nevében köszöntötte a jelenlévőket. Elmondta, hogy a tudományos békekonferenciák fontos hozzájárulást jelentenek a béke megvédéséhez. Közkinccsé teszik és eljuttatják a békevilágmozgalom vezetőihez, a világ legkiválóbb tudósaihoz az, elhangzottakat. Hangsúlyozta, nagy dolog, hogy a tudósok világszerte kiállnak a békéért való harcban, ennek jegyében összefognak a dolgozók millióival. A tudósok hozzájárulnak a nemzetközi békemozgalom továbbfejlesztéséhez, küzdenek azért, hogy a világ ne legyen az atomtűz martaléka, hanem a jóléte.

Dr. Szádeczky-Kardoss Elemér akadémikus, az Országos Béketanács Tudományos Bizottságának alelnöke köszöntötte a jelenlévőket, s a többi között szövegezte, hogy az országban lezajlott tudományos békekonferenciák méltó előkészítői a VI. magyar békekongresszusnak. Ezek a tanácskozások az emberiség jövőjét, a társadalom haladásának ügyét szolgálják.

BÚZA LÁSZLÓ:

Az európai biztonságról

Dr. Búza László akadémikus, az európai biztonság és a nemzetközi jogi törvényesség címmel tartott előadást. Elmondta, a nemzetközi feszültség egyik oka az, hogy a két gazdasági világszisztem, a szocializmus és a kapitalizmus felépítményének részeként két nemzetközi jogrendszer áll szemben egymással. Az újszerű nemzetközi jog, mely az ENSZ alapokmányában fejeződik ki, eltölti az erőszakot. A régi jog viszont erőszakot alkalmaz a kapitalista érdekek biztosítására.

Az imperialista államok elfogadták az alapokmányt, a valóságban azonban erőszakot alkalmaznak érdekeik védelmére, s a szocializmus terjedésének megakadályozására.

Európában a biztonság legfőbb akadályja a német békeszerződés hiánya. A potsdami értekezleten megállapították a német kérdés rendezésére vonatkozó elveket, de az imperialista hatalmak szembe fordultak ezekkel a megállapodásokkal: kialakították a Német Szövetségi Köztársaságot, azt

felfegyverezték, s bevonták saját erőszakszervezetükbe.

A továbbiakban dr. Búza László arról szövegezte, hogy az alapvető emberi jogokból és szabadságokból következnek: minden népnek joga van az önrendelkezésre. Ez az önrendelkezési jog nemcsak a más államok által elnyomott népeknek a felszabadulására irányuló igényt jelenti, hanem azt is, hogy minden államban a nép akarata legyen döntő az események

irányításánál, így a béke megvédésében is.

A magyar társadalom a békéért való harcban előnyös helyzetben van — hangsúlyozta végül —, mert nálunk a nép akarata pontosan meg egyezik a kormány akaratával. A magyar békemozgalom hatása kiárad azokra a népekre is, amelyek saját kormányukkal szemben kénytelenek harcolni a háború ellen. A magyar békemozgalomnak az is feladata, hogy az ő harcukat erősítse meg.

Szentpéteri István, Nagy Károly, Madácsy László korreferátumai

A nagy tetszéssel fogadott előadás után elsőnek dr. Szentpéteri István egyetemi adjunktus, az állam- és jogtudományok kandidátusa monddta el korreferátumát. Alkotmányos garanciák és a béke védelme címmel. Részletesen elemezte, hogy a békepolitikát hirdető rendelkezések a polgári alkotmányokba az I. világháború után kerültek. A kinyilatkoztatott elvek és a burzsoáz államokban érvényesülő kormánypolitika között azonban ellentmondás jelentkezett. A polgári államokban ma sem veszik komolyan a békepolitika vonatkozásában vállalt alkotmányos kötelezettségeket. A dolgozó tömegek harcolnak azért, hogy a gyakorlati kormánypolitikát a béke és egymás mellett élés útjára kényszerítsék.

Dr. Nagy Károly egyetemi adjunktus korreferátumában a berlini kérdéstről beszélt.

— A berlini kérdés — mondotta többek között — csakis egyike azoknak a nemzetközi kérdéseknek, amelyek megoldatlansága a világ békéjére hatással lehet. A legfőbb veszélyt a békére az jelenti, hogy az Amerikai

Egyesült Államok és még néhány imperialista állam vezető körei nem tudják reális tényként elfogadni, hogy a szocialista világszisztem létezése és fejlődése semmiféle erővel nem akadályozható meg. Nem akarják tudomásul venni, hogy két német állam van, hogy létezik a szocializmust építő Német Demokratikus Köztársaság, amelynek hozzájárulása nélkül a német kérdés és ezen belül a berlini kérdés nem oldható meg. A tények fölé azonban nem lehet sokáig szemet hunyni és az imperialista hatalmak rövidesen kénytelenek lesznek feladni Nyugat-Berlinnel kapcsolatos militarista terveiket.

Dr. Madácsy László docens, a József Attila Tudományegyetem dékánhelyettese Háborúellenes törekvések a modern francia irodalomban címmel tartotta meg korreferátumát. Vázolta a két világháború közötti francia irodalom legkiválóbb írójának béketörekvéseit, elsősorban Henri Barbusse és Romain Rolland békeharcait, s azokat, akik e két nagy író köré csoportosultak.

Siklós János felszólalása

A délelőtti tanácskozáson felszólalt Siklós János, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára is. Bevezetőjében szövegezte arról, hogy Csongrád megyében a leszerelési hónap alkalmából békegyűlések százain mondták el véleményüket a béke megvédéséről a megye dolgozói. E gyűlések megmutatták: a munkások és a parasztok hajlandók nagy erőfeszítéseket tenni, hogy megmentsék a háborútól az emberiséget. Vállalják a rájuk eső feladatokat, hajlandóak többet dolgozni, többet tenni az ország előrehaladásáért érdekében.

— A szegedi tudományos békekonferencia nagy jelentőségű a megye munkás- és parasztlakossága részére is — mondotta Siklós János. — A munkások és parasztok figyelemmel kísérik, hogy a szellemi műhelyekben milyen eszmék születnek, hogy az értelmiségi dolgozók ho-

gyan támogatják a béke megvédésének ügyét. A konferencia megmutatja, hogy az alkotó, kutató tudós egyre inkább érzi, nemcsak effektív munkájával, hanem gondolataival is támogathatja a haladás, a béke ügyét.

A délelőtti ülés dr. Hollossy Károly kalocsai főorvos és Sándor Jenő Szolnok megyei pedagógus felszólalásával ért véget, akik a Bács-Kiskun megye, illetve Szolnok megye értelmiségi békeharcosainak üdvözlését tolmácsolták.

A délutáni ülésen Rávnay Tamás, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektora elnököl, s megjelent és az elnökségben foglalt helyet Perjesi László, a Szegedi városi pártbizottság első titkára is.

A szünet utáni első felszólaló Miklós Klára, a Szegedi Nemzeti Színház Játszó-díjas művésznője volt,

aki a művészek üdvözlését hozta a konferenciára, és el-

mondta Hans Keller A béke győzni fog című versét.

ABRAHÁM AMBRUS:

A háborús megterhelések hatásai

A délutáni ülés vitaindító előadását Ábrahám Ambrus Kossuth-díjas egyetemi tanár, akadémikus tartotta meg A háborúval kapcsolatos lelki és testi megterhelések hatása az emberi szervezetre címmel. A nagyhatalmú és gazdag anyagú előadás abból a kérdésből indult ki, hogy lehet-e a háborút — ahogyan egyesek elgondolták — a létért való küzdelem egyik formájának, s mint ilyen, biológiai szükségletnek tartani. Örökös-e

a háború, természeti törvény-e? Az előadás meggyőzően bizonyította, hogy a háború nem természeti törvény, nem biológiai szükséglet, nem a létért való küzdelem egyik formája.

Az előadás ezután a háborúval kapcsolatos megterheléseknek a vérkeringés szerveire gyakorolt hatásáról közölt adatokat. Meggyőzően bizonyította, hogy ezek a megterhelések legmélyebben a szívre és az érrendszerre hatnak.

Külföldi tudósok előadásai

V. P. Komiszarenko akadémikus a szovjet békeharcosok szívélyes, baráti üdvözlését tolmácsolva a konferenciának, majd előadásában az USA atomkísérleteinek veszedelmes hatásait ismertette. Rámutatott, hogy ezeknek a kísérleteknek a következményeképpen egyre több sugárzó anyag gyűlik össze és ezek káros hatást gyakorolnak a földi életre. Hangzott, hogy a moszkvai leszerelési és béke-világszisztemen főszozó tudósokat áthatotta a közös tettvágy: elérni azt, hogy a tudomány eredményeit ne az emberiség kárára, hanem javára használják föl. A tudomány és a kultúra dolgozói, akik napjainkban aktívan

részt vesznek a civilizáció fejlesztésében, tudják, hogy kötelességük megvédeni az emberiség civilizációját, kulturális eredményeit egy esetleges termonukleáris háborútól. Eppen ezért ott vannak az általános és teljes leszerelésért küzdők első sorában a tudósok is.

Előadást tartott a konferencián dr. Georg Fuchs bécsi egyetemi tanár is. Ismertette a sugárvédelem tudományának eredményeit, s hangzott, hogy az emberiség előrehaladásáért az éhség és a nyomor legyőzése, jobb életkörülmények, jobb orvosi ellátás megteremtésével, de mindenekelőtt a béke megtartásával és megszilárdításával érhető el.

Karády István, Huszák István és Obál Ferenc állásfoglalása

A következő felszólaló dr. Karády István egyetemi tanár, az orvostudományok kandidátusa, a háborús megterhelések körélettani jelentőségét tárgyaló korreferátumában, saját vizsgálatai alapján rámutatott arra, hogy a különféle, önmagukban ártalmatlannak tűnő háborús megterhelések, a legyőzött és győztes országokban egyaránt, számos megbetegedés keletkezéséhez vezethetnek. Ezek az egész életet át megmaradhatnak és még a háborút követő évtizedekben is sok szenvedést, a lakosság egy részének megnyomorodását eredményezik.

Dr. Huszák István Kossuth-díjas egyetemi tanár korreferátumában összefoglaló képet nyújtott az emberi idegrendszer működéséről, majd azt tárgyalta, hogy a különböző testi és lelki megterhelések, köztük a háborútól való félelem, szorongás,

mint érzelmi tényezők, s a háborús cselekmények, mint lelki és testi megterhelések, milyen károsodásokat idézhetnek elő a szervezetben, illetőleg az idegrendszerben. Az előadás végül foglalkozott a háború késői következményeivel, elsősorban a társadalmat dezorganizáló, erkölcsromboló hatásaival.

Dr. Obál Ferenc tanszékvezető egyetemi tanár, az orvostudományok kandidátusa a sugárenergia biológiai hatásairól számolt be. Hangzott, hogy az atombombakísérletek okozta sugárzásnövekedés máris számadatokkal kifejezhető, és annak káros hatása intő felhívás az emberiség jövőjének felelősen kockázatos ellen.

Dr. Petri Gábor egyetemi tanár meggyőző tényekkel beszélt a tömegpusztító fegyverek felhalmozásának veszedeleméről.

Ortutay Gyula összefoglalója

Dr. Ortutay Gyula akadémikus összefoglaló felszólalásában elemezte a leszerelési hónap folyamán hazánkban megtartott négy tudós konferencia értékét. Rámutatott arra, hogy a konferenciák tanácskozásain mintegy 800—900 tudományos kutató vett részt, és az elhangzott előadások, viták révén hazánk tudományos közvéleményét, közgondolkodását is áthatják azok az eszmék, amelyek ezeken a tudós békekonferenciákon elhangzottak.

Kiemelte, hogy minden tudomány központjában az ember, a társadalom fejlődésének ügye áll, de az ember legszebb tudománya mégis az az irányító és szervezőmunka, amely a társadalmi igazságot teremti meg.

A konferencia végül határozatot fogadott el. E szerint felhívással fordulnak a világ tudósaihoz a béke megőrzése érdekében. A felhívást lapunk 1. oldalán közöljük.

A tanácskozás Rávnay Tamás zárszavával fejeződött be.

A tudományos békekonferencia résztvevői